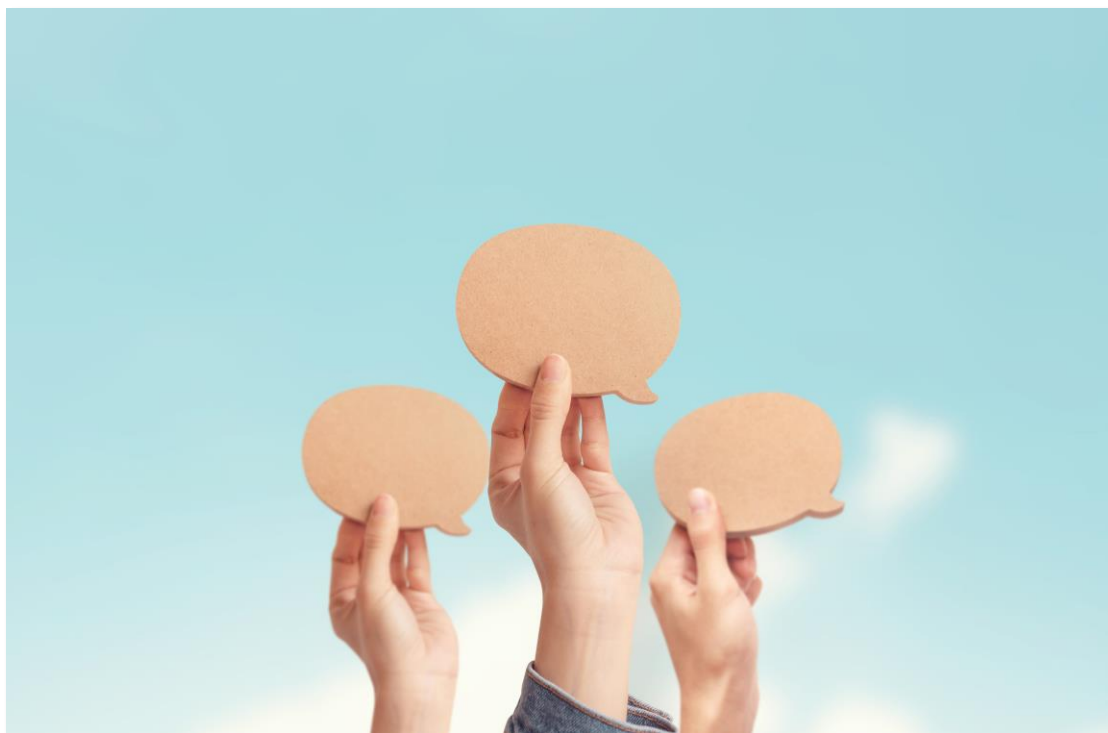

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Δεκέμβριος 2023

Περιεχόμενα

Εισαγωγή-Δημόσια Διαβούλευση	3
Λειτουργία της πλατφόρμας για διαβουλεύσεις (e-consultation)	3
Αναθεώρηση του Οδηγού Διαβούλευσης.....	4
Τι είναι η Διαβούλευση	4
Πότε και από ποιους απαιτείται η διεξαγωγή Διαβούλευσης.....	6
Εξαιρέσεις από τη διαδικασία Διαβούλευσης.....	6
Κύρια στάδια της διαδικασίας Διαβούλευσης	7
Πρώτο Στάδιο Σχεδιασμός	7
Καθορισμός και συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων (Στοχευμένη διαβούλευση)	8
Δεύτερο Στάδιο - Εκτέλεση	9
Έγγραφα Διαβούλευσης.....	9
Ερωτήματα	10
Επικοινωνία.....	10
Τρίτο Στάδιο - Ανάλυση και Αξιολόγηση.....	11
Αξιολόγηση Συνεισφορών.....	11
Εσωτερική Αξιολόγηση Διαβούλευσης.....	12
Χρονοδιάγραμμα.....	12
Μέθοδοι και Εργαλεία Διαβούλευσης	13
Καλές Πρακτικές Διαβούλευσης	15
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Διάγραμμα Ροής της Διαδικασίας Διαβούλευσης.....	18
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Τα Έξι Στάδια Εντοπισμού των Ενδιαφερόμενων Μερών	19
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: Πρότυπο Εσωτερική Αξιολόγηση της Διαδικασίας Διαβούλευσης	20

Εισαγωγή-Δημόσια Διαβούλευση

Για τη χάραξη ορθών νομοθετημάτων και πολιτικών απαιτείται η συμμετοχή όσων επηρεάζονται από τις αποφάσεις. Πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και να αποτυπώνονται οι αξίες και οι ανησυχίες των πολιτών στις πολιτικές της ΕΕ προκειμένου να διατηρηθεί η εμπιστοσύνη στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ενεργός συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων των πολιτών, είναι απαραίτητη, ιδίως σε περιόδους αβεβαιότητας. Ταυτόχρονα, οι διαβουλεύσεις δεν θα πρέπει να επιβάλλουν περιττό φόρτο.

Η συμμετοχή σε δημόσιες διαβουλεύσεις απαιτεί χρόνο και πόρους από τα συμμετέχοντα μέρη. Για τον λόγο αυτόν, η ΕΕ θέλει να διευκολύνει όσο το δυνατόν περισσότερο τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών και να διασφαλίσει ότι οι διαβουλεύσεις με το κοινό γίνονται μόνο όταν είναι απαραίτητο. Οι πολλές διαβουλεύσεις για την ίδια πρωτοβουλία μπορεί να είναι επαχθείς και ενίοτε να ασκούν πίεση στους πόρους των ενδιαφερόμενων μερών. Για τον λόγο αυτόν, προτείνεται να καταστεί το σύστημα διαβούλευσης πιο εστιασμένο, σαφέστερο και πιο φιλικό προς τον χρήστη.

Η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομικών, που έχει οριστεί από το Σεπτέμβριο του 2021 (Αρ. Απόφασης 90.126 με ημερ. 07/10/2020) ως η αρμόδια υπηρεσία για Βελτίωση του Ρυθμιστικού Πλαισίου, έχει προχωρήσει σε δύο βασικές δράσεις για να γίνει το σύστημα διαβούλευσης στην Κύπρο πιο φιλικό και πιο εστιασμένο:

- (i) στην λειτουργία της πλατφόρμας για διαβουλεύσεις (e-consultation)
- (ii) στην αναθεώρηση του Οδηγού Διαβούλευσης

Λειτουργία της πλατφόρμας για διαβουλεύσεις (e-consultation)

Στο πλαίσιο επίτευξης του στόχου για ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών και των ενδιαφερόμενων μερών κατά τη σύνταξη μιας νομοθεσίας ή κανονιστικού πλαισίου, καθώς και για ενίσχυση της διαβούλευσης με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς μέσω της θεσμοθετημένης διαδικασίας της δημόσιας διαβούλευσης, έχει σχεδιαστεί και αναπτυχθεί μια λειτουργική και φιλική προς τον χρήστη διαδικτυακή πλατφόρμα δημόσιας διαβούλευσης (<https://e-consultation.gov.cy/>), που θα είναι προσβάσιμη σε όλους τους ενδιαφερόμενους. Η εν λόγω διαδικτυακή πλατφόρμα θα φιλοξενεί σε ένα κεντρικό σημείο όλα τα στάδια δημόσιας διαβούλευσης (πρόσκληση, σχόλια, αποτελέσματα) σε πραγματικό χρόνο, θα διατηρεί ιστορικό και θα παρέχει τη δυνατότητα ευρετηρίασης όλων των ολοκληρωμένων διαδικασιών. Η ανάπτυξη και η λειτουργία της εν λόγω πλατφόρμας θα συμβάλει στη δημιουργία καναλιών επικοινωνίας και διαλόγου μεταξύ του ιδιωτικού τομέα / λοιπών ενδιαφερόμενων μερών με τους δημόσιους φορείς κατά τη διαδικασία διαμόρφωσης της νομοθεσίας μέσω της δημόσιας διαβούλευσης στη βάση των αρχών της διαφάνειας και της προσβασιμότητας.

Αναθεώρηση του Οδηγού Διαβούλευσης

Ο παρών Οδηγός, ο οποίος αποτελεί αναθεώρηση του Οδηγού Διαβούλευσης που εκδόθηκε από το την Μονάδα Διοικητικής Μεταρρύθμισης το 2017, αποσκοπεί στον καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών καθώς και στην παροχή γενικής πληροφόρησης για τη διεξαγωγή Διαβούλευσης προς όλα τα αρμόδια Υπουργεία/Υφυπουργεία/Υπηρεσίες που προτίθενται να θεσπίσουν νέα νομοθετήματα.

Η διαδικασία της Διαβούλευσης αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της Βελτίωσης του Ρυθμιστικού Πλαισίου. Στις 6/11/2019, εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο Σχέδιο Δράσης για τη Βελτίωση του Ρυθμιστικού Πλαισίου για την περίοδο 2019-2022 (Αρ. Απόφ. 88.441), το οποίο περιλαμβάνει σειρά παρεμβάσεων που στοχεύουν στον εκσυγχρονισμό και την αποτελεσματική λειτουργία του κράτους μέσα από την απλοποίηση και βελτίωση τόσο διαφόρων νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων όσο και πρόσθετων διαδικασιών που διέπουν το πλαίσιο λειτουργίας της δημόσιας υπηρεσίας και παροχής υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Ορισμένες από αυτές τις δράσεις αφορούν την εκ των προτέρων βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου μέσα από την εφαρμογή αρχών καλής νομοθέτησης κατά τη νομοπαρασκευαστική διαδικασία, την ενίσχυση της διαφάνειας και εμπλοκής των επηρεαζόμενων φορέων στην όλη διαδικασία, καθώς και, όπου εφαρμόζεται, την ανάλυση του αναμενόμενου αντίκτυπου από την εφαρμογή μίας νέας νομοθεσίας. Στα πιο πάνω πλαίσια εμπίπτει και η ετοιμασία του παρόντος αναθεωρημένου Οδηγού Διαβούλευσης.

Ο Οδηγός αποσκοπεί στη συστηματοποίηση και τον εξορθολογισμό της διεξαγωγής Διαβούλευσης, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ομοιομορφία και η αποτελεσματικότητα της όλης διαδικασίας από την οποία θα προκύψουν τα νέα νομοθετήματα. Ο παρών Οδηγός, ο οποίος αφορά όλους τους λειτουργούς που εμπλέκονται στην παραγωγή Νομοσχεδίων, νομοθετημάτων καθώς και στο σχεδιασμό των κανονισμών/πολιτικών/στρατηγικών/προγραμμάτων, επικεντρώνεται στον καθορισμό και προώθηση της εφαρμογής των αρχών και πρακτικών που διέπουν μια διαδικασία Διαβούλευσης, όπως αυτή ορίζεται και αναλύεται παρακάτω.

Τι είναι η Διαβούλευση

Ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης ορίζει τη Διαβούλευση στα πλαίσια μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης: *“Περιλαμβάνει την ενεργό αναζήτηση των απόψεων από ομάδες που επηρεάζονται από το υπό διαβούλευση θέμα. Πρόκειται για μια αμφίδρομη ροή πληροφορίας η οποία μπορεί να λάβει χώρα καθ' οποιοδήποτε στάδιο νομοθετικών εργασιών, από την ταυτοποίηση του προβλήματος ως την αξιολόγηση της υπάρχουσας νομοθεσίας. Η διαβούλευση διακρίνεται από την συνεχή τάση για συλλογή*

πληροφορίας με στόχο την διευκόλυνση της κατάρτισης νομοθεσίας καλύτερης ποιότητας”.

Η Διαβούλευση είναι μια διαδικασία μέσω της οποίας τα εμπλεκόμενα και επηρεαζόμενα μέρη από την προτιθέμενη εφαρμογή μίας νέας πολιτικής, είτε είναι πολίτες, είτε επιχειρήσεις ή άλλα οργανωμένα σύνολα, μπορούν να συμβάλουν στη χάραξη της εν λόγω πολιτικής εκφράζοντας τις απόψεις και εισηγήσεις τους, στη βάση σχετικών προτάσεων ή και επιλογών που τους παρουσιάζονται από την αρμόδια για το υπό εξέταση θέμα αρχή του Κράτους. Μέσα από τη Διαβούλευση, επιδιώκεται η συγκέντρωση, καταγραφή και αξιοποίηση απόψεων, πληροφοριών, εμπειριών και εισηγήσεων από τα εκάστοτε ενδιαφερόμενα μέρη σε σχέση με το θέμα που βρίσκεται υπό εξέταση, στο πλαίσιο σύνταξης νέας νομοθεσίας, κανονισμών, στρατηγικών, προγραμμάτων ή ανάπτυξης νέων πολιτικών. Στη διαδικασία της Διαβούλευσης θα πρέπει να λαμβάνουν μέρος τόσο οι κρατικές υπηρεσίες που εμπλέκονται στο σχεδιασμό και την εφαρμογή του υπό εξέταση θέματος, όσο και τα ενδιαφερόμενα μέρη που επηρεάζονται είτε άμεσα είτε έμμεσα από την εφαρμογή του.

Η Διαβούλευση αποτελεί μία δυναμική και συνεχή διαδικασία η οποία δύναται να διεξάγεται κατά τα διάφορα στάδια διαμόρφωσης της νομοθεσίας. Συστήνεται να ξεκινά από το αρχικό στάδιο κατά το οποίο λαμβάνεται η απόφαση για χάραξη συγκεκριμένης πολιτικής προσέγγισης, πριν ακόμη ξεκινήσει η διαμόρφωση συγκεκριμένης νομοθετικής πρότασης ώστε να εξετάζονται, μεταξύ άλλων, σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς, τυχόν εναλλακτικές επιλογές ρύθμισης για επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου πολιτικής.

Κάθε Διαβούλευση θα πρέπει να διέπεται από 4 βασικές αρχές:

1. Συμμετοχικότητα
2. Διαφάνεια και Λογοδοσία
3. Αποτελεσματικότητα
4. Συνοχή

Τα πιο πάνω επιτυγχάνονται μέσω:

- του προσδιορισμού των αναμενόμενων επιπτώσεων καθώς και πρακτικών προβλημάτων που ενδέχεται να προκύψουν από την εφαρμογή της επιδιωκόμενης πολιτικής, η εκ των προτέρων γνώση των οποίων είναι ιδιαίτερα σημαντική για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της απαιτούμενης νομοθετικής ρύθμισης
- της εισαγωγής στη συζήτηση επί του εξεταζόμενου νομοσχεδίου πρόσθετης τεχνογνωσίας, νέων προοπτικών και ιδεών για εναλλακτικές ρυθμίσεις, οι οποίες ενδεχομένως να οδηγούν σε ένα πιο αποτελεσματικό σχεδιασμό

- της παροχής πληροφόρησης και βοήθειας στις ρυθμιστικές αρχές για σκοπούς αποφυγής ανεπιθύμητων αλληλεπιδράσεων με άλλες νομοθετικές ρυθμίσεις αλλά και εξισορρόπησης τυχόν αντικρουόμενων συμφερόντων και επιδράσεων από την εφαρμογή της προτεινόμενης ρύθμισης
- του προσδιορισμού και της συμπερίληψης όλων των εμπλεκόμενων φορέων, στη διαδικασία για σκοπούς βελτίωσης της διαφάνειας και ενίσχυσης της εμπιστοσύνης τόσο στη διαδικασία όσο και στους θεσμούς, κάτι που θα έχει ως αποτέλεσμα την καλύτερη ποιότητα και την ελαχιστοποίηση της όποιας αντίδρασης μπορεί να προκύψει σε σχέση με τη προωθούμενη νομοθετική ρύθμιση.

Κύριο μέλημα κατά τη διεξαγωγή της Διαβούλευσης θα πρέπει να είναι η επιδίωξη μιας όσο το δυνατό πιο ευρείας και κυρίως εποικοδομητικής αλληλεπίδρασης μεταξύ των αρμόδιων αρχών που θα διαμορφώσουν τη νομοθετική πρόταση και των ενδιαφερόμενων μερών που θα επηρεαστούν από την εφαρμογή της.

Μέσα από τη διεξαγωγή Διαβούλευσης, σε συνδυασμό με άλλα εργαλεία που εφαρμόζονται κατά τη διαμόρφωση νέων νομοθετικών ρυθμίσεων όπως η Ανάλυση Αντίκτυπου επιδιώκεται η ενίσχυση της διαφάνειας, η καθιέρωση μίας δημοκρατικής διαδικασίας λήψης αποφάσεων, η ενίσχυση της εμπιστοσύνης στους θεσμούς καθώς και η βελτίωση της ποιότητας της νομοθεσίας και της αποτελεσματικότητάς της.

Πότε και από ποιους απαιτείται η διεξαγωγή Διαβούλευσης

Η διεξαγωγή Διαβούλευσης απαιτείται κατά την ανάπτυξη νέων σύνταξη νέων Νομοθετημάτων, Πολιτικών, Κανονισμών, Στρατηγικών, Προγραμμάτων, όπου οι **Αρμόδιες Αρχές** (Υπουργεία / Υφυπουργεία / Τμήματα / Υπηρεσίες/ Ανεξάρτητες Υπηρεσίες) θα πρέπει να εντοπίσουν τους κύριους εμπλεκόμενους φορείς και να συγκεντρώσουν τις απόψεις τους σε σχέση με το διαβούλευση.

Εξαιρέσεις από τη διαδικασία Διαβούλευσης

Από τη διαδικασία της Διαβούλευσης εξαιρούνται νομοθετήματα τα οποία έχουν σχέση με:

- (α) τον ετήσιο προϋπολογισμό και τη χρηματοδότηση του Δημοσίου
- (β) την άμεση εφαρμογή Κανονισμών της Ε.Ε.¹
- (γ) τον Ποινικό Κώδικα

¹ Νοείται ότι στην περίπτωση που το περιεχόμενο του Κανονισμού δίνει την ευχέρεια στο Κράτος Μέλος να νομοθετεί (π.χ. για καθορισμό αρμόδιας Αρχής, ανάθεση εξουσιών, τροποποίηση υφιστάμενων αλληλοσυγκρουόμενων νομοθεσιών κοκ), ο παρών Οδηγός εφαρμόζεται

(δ) τους φόρους κατανάλωσης

(ε) την υιοθέτηση μέτρων σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, π.χ. σε περιπτώσεις ανώτερης βίας, φυσικών καταστροφών κ.τ.λ., όπως επίσης και θεμάτων επείγουσας φύσεως που άπτονται της υγείας και ασφάλειας των πολιτών

(στ) την αμυντική θωράκιση και τη λειτουργία του Στρατού της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Εθνικής Φρουράς

(ζ) τη ρύθμιση ζητήματος που άπτεται των εθνικών συμφερόντων ή/και εξωτερικών σχέσεων της Δημοκρατίας (π.χ. συνεργασίας της Δημοκρατίας για θέματα αποκλειστικής οικονομικής ζώνης, έρευνας και διάσωσης κοκ).

(η) τη ρύθμιση ζητήματος η οποία προωθείται ως άμεση συνέπεια Δικαστικής απόφασης και δεν αφήνει καμία διακριτική ευχέρεια για την εξέταση εναλλακτικών επιλογών ρύθμισης ή / και δεν επιτρέπει καμία ουσιαστική Διαβούλευση

(θ) τη ρύθμιση που προωθείται για καθαρά διορθωτικούς σκοπούς χωρίς να επιφέρει ουσιαστικές αλλαγές στο αντικείμενο, το σκοπό και την εφαρμογή υφιστάμενης ρύθμισης η οποία έχει ήδη τύχει Διαβούλευσης (π.χ. τεχνικού χαρακτήρα τροποποίηση υφιστάμενης νομοθεσίας)

Κύρια στάδια της διαδικασίας Διαβούλευσης

Κατά τη διεξαγωγή της διαδικασίας Διαβούλευσης υπάρχουν τρία διακριτά στάδια τα οποία περιγράφονται πιο κάτω. Η ροή μιας Διαβούλευσης παρουσιάζεται διαγραμματικά στο **Παράρτημα 1**.

Πρώτο Στάδιο Σχεδιασμός

Το πρώτο στάδιο αφορά το σχεδιασμό της διεξαγωγής Διαβούλευσης. Οι κύριες ενέργειες που πραγματοποιούνται είναι:

- Απόφαση διεξαγωγής Διαβούλευσης μετά από λήψη πολιτικής απόφασης για ρύθμιση συγκεκριμένου ζητήματος
- Καθορισμός στόχου και πεδίου εφαρμογής
- Εντοπισμός και καταγραφή όλων των ενδιαφερόμενων μερών
- Καθορισμός της προσέγγισης / τύπου Διαβούλευσης που θα ακολουθηθεί (π.χ. Δημόσια ή Στοχευμένη) αναλόγως του θέματος και του αριθμού των εμπλεκόμενων φορέων
- Λήψη μέτρων δημοσιότητας
- Επιλογή μεθόδων / εργαλείων διαβούλευσης (έγγραφα, ερωτηματολόγια, συναντήσεις, συνέδρια κ.τ.λ)
- Καταγραφή απαιτούμενων πόρων
- Ετοιμασία χρονοδιαγράμματος της όλης διαδικασίας

- Ενημέρωση όλων των ενδιαφερόμενων μερών για την έναρξη της διαδικασίας Διαβούλευσης μέσω της πλατφόρμας e-consultation (<https://e-consultation.gov.cy/>)

Καθορισμός και συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων (Στοχευμένη διαβούλευση)

Ο εντοπισμός και η συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς αποτελεί το ουσιαστικότερο κομμάτι της Διαβούλευσης. Θα πρέπει να γίνεται στα αρχικά στάδια της ετοιμασίας ενός νέου νομοσχεδίου ή στο σχεδιασμό νέων πολιτικών, κανονισμών, στρατηγικών και προγραμμάτων ώστε η συνεισφορά τους να μπορεί να έχει ουσιαστική επίδραση στη διαμόρφωση του τελικού αποτελέσματος και να αναπτύσσεται εμπιστοσύνη προς την όλη διαδικασία. Εκτός αυτού, η ανάμειξη των συμμετεχόντων στη διαδικασία, μπορεί να συμβάλει και στη δημιουργία κοινής μάθησης (joint learning). Η συμπερίληψη όλων των ενδιαφερόμενων μερών στη διαδικασία Διαβούλευσης θεωρείται σημαντική για την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας, η οποία αντανάκλα την ποιότητα των νέων νομοσχεδίων / κανονισμών που προωθεί το κράτος.

Για το λόγο αυτό θα πρέπει να αποστέλλεται έγκαιρα και εντός εύλογου χρονικού ορίου σχετική προειδοποίηση στα ενδιαφερόμενα μέρη για την έναρξη της Διαβούλευσης και τη συμμετοχή τους σε αυτή.

Στα πλαίσια αυτά συνιστάται ο καταρτισμός καταλόγου με τα πλήρη στοιχεία των αντιπροσώπων που θα εκπροσωπούν τους εμπλεκόμενους φορείς, σε όλα τα στάδια της Διαβούλευσης. Ο κατάλογος αυτός θα αποτελεί σημείο αναφοράς και για μελλοντικές διαβουλεύσεις επί του ίδιου ή συναφούς φύσης αντικειμένου, διευκολύνοντας έτσι το έργο των λειτουργιών Διαβούλευσης.

Για καλύτερο εντοπισμό των εμπλεκόμενων φορέων, θα ήταν χρήσιμο να λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθες αρχές:

- Ενθάρρυνση για ενεργό συμμετοχή όλων των οργανωμένων φορέων που επηρεάζονται από την υπό εξέταση νομοθετική πρωτοβουλία και εμπλοκή όλων των αρμόδιων υπηρεσιών που θα υλοποιήσουν το νέο νομοθέτημα.
- Ενθάρρυνση της συμμετοχής και των οργανωμένων συνόλων, που πιθανόν να μην επηρεάζονται άμεσα από το νομοθέτημα.
- Έγκαιρη γνωστοποίηση/ενημέρωση για την έναρξη της διαδικασίας Διαβούλευσης.
- Προσέγγιση των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού (συνταξιούχοι, ανάπηροι, μετανάστες, μειονότητες κ.τ.λ.), κυρίως κατά την εξέταση θεμάτων που τους αφορούν, και εξεύρεση προσβάσιμων τρόπων εμπλοκής τους στη διαδικασία.
- Αποφυγή διακρίσεων, στην πρόσκληση οργανωμένων συνόλων (π.χ. θρήσκευμα, καταγωγή κ.τ.λ.).

Για την επιλογή των εμπλεκόμενων φορέων χρήσιμη είναι η μεθοδολογία που παρουσιάζεται στο **Παράρτημα 2**. Σε γενικές γραμμές, όσο πιο ευρεία είναι η Διαβούλευση που διεξάγεται, τόσο πιο μεγάλο θα είναι το μέγεθος της αποδοχής της ρύθμισης από εκείνους που επηρεάζονται, και τόσο πιο μικρή θα είναι η πιθανότητα απρόβλεπτων επιπτώσεων των νέων ρυθμιστικών προτάσεων.

Δεύτερο Στάδιο - Εκτέλεση

Το δεύτερο στάδιο είναι αυτή καθαυτή η διεξαγωγή της Διαβούλευσης και περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενέργειες:

- Ετοιμασία εγγράφων συζήτησης / διαβούλευσης και διανομή τους από την Αρμόδια Αρχή προς τους εμπλεκόμενους φορείς και ανάρτηση τους στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Διαβουλεύσεων eConsultation (σύμφωνα με τον Οδηγό Διαβουλεύσεων)
- Καθορισμός χρονοδιαγραμμάτων για την αποστολή εισηγήσεων και απόψεων για τα ερωτήματα που τίθενται στα ενημερωτικά έγγραφα
- Επικοινωνία / επαφές με τα ενδιαφερόμενα μέρη για ανταλλαγή απόψεων / εισηγήσεων, περιλαμβανομένης γραπτής επικοινωνίας, αν κρίνεται σκόπιμο
- Καταγραφή των συνεισφορών που λήφθηκαν από τα ενδιαφερόμενα μέρη

Έγγραφο Διαβούλευσης

Κατά τη διάρκεια της Διαβούλευσης, η αρμόδια αρχή θα πρέπει να παρέχει προς τους εμπλεκόμενους φορείς, όλες τις αναγκαίες πληροφορίες οι οποίες σχετίζονται με το υπό συζήτηση νομοθέτημα μέσω της ετοιμασίας και αποστολής σχετικών εγγράφων. ***Η ποιότητα των εγγράφων που χρησιμοποιούνται για τη Διαβούλευση καθορίζει σε μεγάλο βαθμό και την ποιότητα των συνεισφορών και την προστιθέμενη αξία της όλης διαδικασίας στη διαμόρφωση της πολιτικής.*** Σε ότι αφορά τα έγγραφα της Διαβούλευσης, είναι χρήσιμο να ακολουθούνται οι πιο κάτω πρακτικές:

- Διάθεση των εγγράφων σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς κατά προτίμηση σε ηλεκτρονική μορφή ή, όπου αυτό δεν είναι εφικτό, σε έντυπη μορφή. Τα Έγγραφα θα πρέπει να αναρτώνται στην πλατφόρμα e-consultation με σύνδεση και στην ιστοσελίδα του αρμόδιου Υπουργείου /Υφυπουργείου/Τμήματος έτσι ώστε να υπάρχει γρήγορη και εύκολη πρόσβαση από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.
- Διάθεση των εγγράφων από την αρμόδια αρχή έτσι ώστε, να μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως βάση της συζήτησης που θα διεξαχθεί για την καλύτερη προετοιμασία των εμπλεκόμενων φορέων.
- Η διατύπωση των εγγράφων να είναι σε απλή και κατανοητή γλώσσα, έτσι ώστε το περιεχόμενό τους να είναι κατανοητό από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

- Στην περίπτωση κατά την οποία εξετάζονται πολύπλοκα θέματα, θα πρέπει να επεξηγούνται με όσο το δυνατό απλή ορολογία. Η χρήση τεχνικής ορολογίας, να γίνεται μόνο εκεί όπου απαιτείται και αναλόγως του υπόβαθρου των ερωτηθέντων / συμμετεχόντων στη Διαβούλευση, με την παράλληλη χρήση γλωσσάριου.
- Τα έγγραφα είναι χρήσιμο να συνοδεύονται από:
 - συνοπτικό επεξηγηματικό καλυπτικό σημείωμα (καλό είναι να μη ξεπερνά τις 2 σελίδες), το οποίο θα συνοψίζει τα κύρια σημεία του υπό συζήτηση θέματος και τα στοιχεία επικοινωνίας του λειτουργού διαβούλευσης .
 - ερωτηματολόγιο/λίστα ελέγχου (check list) στο οποίο θα παρουσιάζονται τα ερωτήματα, με τα οποία η αρμόδια αρχή θα ζητά τις απόψεις των εμπλεκόμενων φορέων.

Ερωτήματα

Τα ερωτήματα τα οποία τίθενται στα πλαίσια της Διαβούλευσης, θα πρέπει να καλύπτουν (α) το πρόβλημα το οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί, (β) τις διαθέσιμες επιλογές πολιτικής και (γ) τις πιθανές επιπτώσεις από τις επιλογές πολιτικής. Τα ερωτήματα θα πρέπει:

- Να είναι σαφή, απλά, σύντομα και συγκεκριμένα, να έχουν λογική αλληλουχία, να είναι σχετικά με το νομοθέτημα και να οδηγούν τους εμπλεκόμενους φορείς στην ουσία του υπό εξέταση νομοθετήματος
- Να τίθενται μόνο τα απαραίτητα ερωτήματα, τα οποία δεν πρέπει να αφορούν ήδη ληφθείσες αποφάσεις

Τα ερωτήματα, δύνανται να διαχωρίζονται σε **κλειστού** και **ανοικτού τύπου**:

- **Κλειστού τύπου ερωτήματα:** Οι επηρεαζόμενοι φορείς, μπορούν να απαντούν σε ερωτήματα πολλαπλής επιλογής, τα οποία καλύπτουν όλο το φάσμα των υπαλλακτικών απαντήσεων (π.χ. Ναι/Όχι/ΔΕ, απαντήσεις σε ιεραρχική κλίμακα, βαθμός ικανοποίησης, κ.τ.λ.)
- **Ανοικτού τύπου ερωτήματα:** Οι επηρεαζόμενοι φορείς μπορούν να εκφέρουν ελεύθερα τις απόψεις τους στα ερωτήματα τα οποία περιλαμβάνονται στο ερωτηματολόγιο.

Σε περίπτωση ερωτηματολογίου, αυτό θα πρέπει να παρέχει όλες τις αναγκαίες διευκρινίσεις / οδηγίες ως προς τον τρόπο συμπλήρωσής του.

Επικοινωνία

Τα ενδιαφερόμενα μέρη που θα συμμετέχουν στη διαδικασία της Διαβούλευσης θα πρέπει να μελετήσουν τα έγγραφα και να αποστείλουν τη συνεισφορά τους (σχόλια, απόψεις, εισηγήσεις) εντός του προκαθορισμένου χρονικού διαστήματος και με τον τρόπο επικοινωνίας που θα υποδειχθεί από τους αρμοδίους.

Η καταγραφή των απόψεων που συλλέγονται μέσω της διαδικασίας Διαβούλευσης είναι υψίστης σημασίας και θα πρέπει να αποτελεί μέρος της διαδικασίας. Στις περιπτώσεις όπου οι τελικές ρυθμιστικές προτάσεις δεν λαμβάνουν υπόψη τα σχετικά ζητήματα/ απόψεις που τέθηκαν κατά τη διαδικασία Διαβούλευσης, αυτό θα πρέπει να αιτιολογηθεί, όπου είναι δυνατόν.

Τρίτο Στάδιο - Ανάλυση και Αξιολόγηση

Το τρίτο και τελευταίο στάδιο τη αξιολόγησης αφορά την ανάλυση των συνεισφορών και αξιολόγηση της όλης διαδικασίας. Περιλαμβάνει τις πιο κάτω ενέργειες:

- Αξιολόγηση των συνεισφορών που λήφθηκαν από τα ενδιαφερόμενα μέρη
- Γενική ενημέρωση των ενδιαφερόμενων μερών για τα αποτελέσματα της αξιολόγησης και αιτιολόγηση στο βαθμό του εφικτού, για το βαθμό αξιοποίησης των εισηγήσεων
- Καταγραφή των απόψεων που λήφθηκαν κατά τη διαδικασία της Διαβούλευσης μέσω της εξαγωγής από την Πλατφόρμα του Πίνακα Αποτελεσμάτων
- Εσωτερική αξιολόγηση της διαδικασίας Διαβούλευσης – Ετοιμασία Έκθεσης

Αξιολόγηση Συνεισφορών

Οι συνεισφορές των εμπλεκόμενων φορέων, είναι χρήσιμες και αξιοποιήσιμες, εάν εστιάζονται στα ερωτήματα τα οποία τίθενται κατά τη διάρκεια της Διαβούλευσης. **Η αρμόδια αρχή έχει υποχρέωση όπως προβαίνει στην ετοιμασία σύνοψης και αξιολόγησης των συνεισφορών η οποία, όπου εφαρμόζεται, θα ενσωματώνεται στο περιεχόμενο της Ανάλυσης Αντίκτυπου της νέας νομοθεσίας.** Στα πλαίσια αυτά:

- Η ανάλυση / κωδικοποίηση πρέπει να γίνεται προσεκτικά και διεξοδικά. Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η τεκμηρίωση των απόψεων / εισηγήσεων των εμπλεκόμενων φορέων.
- Να παρέχεται συνοπτική ανάλυση των αλλαγών που προτείνονται με βάση τις συνεισφορές που ληφθήκαν ως προς την προτεινόμενη νομοθεσία.
- Η σύνοψη να περιλαμβάνει και τα επόμενα στάδια για την τελική διαμόρφωση του νομοθετήματος.
- Οι συνεισφορές ή/και η σύνοψη των συνεισφορών να καταχωρούνται στην πλατφόρμα E-consultation.
- Οι συνεισφορές σε μια διαβούλευση πρέπει να δημοσιεύονται. Θα πρέπει να δημοσιεύονται στη γλώσσα στην οποία υποβλήθηκαν. Οι γραπτές συνεισφορές πρέπει να γίνονται δημόσιες στην αφιερωμένη ιστοσελίδα διαβούλευσης. Για τα γεγονότα διαβούλευσης (συναντήσεις, ακροάσεις, συνεδρίες, κλπ.), οι περιληπτικές πρακτικές και οι ομιλίες ή παρουσιάσεις θα πρέπει να δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα διαβούλευσης της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης.

- Οι ανταποκρινόμενοι θα πρέπει να δίνονται με τις ακόλουθες επιλογές όσον αφορά τη δημοσίευση των συνεισφορών τους:
 - ο δημοσίευση με προσωπικές πληροφορίες; ή
 - ο ανώνυμη δημοσίευση.
- Οι διαδικασίες για τη συλλογή, τη χειρισμό και τη δημοσίευση προσωπικών δεδομένων πρέπει να σέβονται τα σχετικά δεδομένα προστασίας.
- Συνιστάται όπως οι ενδιαφερόμενοι φορείς τυγχάνουν ενημέρωσης σχετικά με το πώς τα σχόλια / εισηγήσεις τους επηρέασαν την όλη διαδικασία προετοιμασίας του υπό εξέταση νομοθετήματος και γιατί κάποιες από τις εισηγήσεις τους δεν μπορούν υιοθετηθούν μέσω της πλατφόρμας.

Εσωτερική Αξιολόγηση Διαβούλευσης

Οι αρμόδιες αρχές προτρέπονται να προβαίνουν στην αξιολόγηση των διαβουλεύσεων που διεξάγονται κάθε χρόνο. Μέσα από την αξιολόγηση μπορούν να προκύψουν και καλές πρακτικές οι οποίες μπορούν να εφαρμοσθούν και από άλλα Υπουργεία / Υπηρεσίες. Γι' αυτό οι αξιολογήσεις αυτές θα πρέπει να αναρτώνται και στην πλατφόρμα e-consultation για ενημέρωση και των υπολοίπων Υπηρεσιών.

Για τους σκοπούς της εσωτερικής αξιολόγησης θα πρέπει να καταγράφονται από τους λειτουργούς της αρμόδιας αρχής, υπεύθυνους για τη Διαβούλευση, τα ακόλουθα:

- τον αριθμό και την ανταπόκριση στη λήψη συνεισφοράς από τα εμπλεκόμενα μέρη,
- την αποτελεσματικότητα της Διαβούλευσης, σε ότι αφορά τα μέσα και τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν στην όλη διαδικασία,
- τον τρόπο που η Διαβούλευση βοήθησε στη διασαφήνιση της πολιτικής που επιδίωκε το νομοθέτημα που συζητήθηκε και πώς επηρέασε την τελική λήψη της πολιτικής απόφασης,
- την αιτιολόγηση τυχόν αποκλίσεων που παρατηρηθήκαν σε κάποιες διαβουλεύσεις, σε σχέση με τις κατευθυντήριες γραμμές που αναφέρονται στον Οδηγό.

Η πρακτική αξιολόγησης της Διαβούλευσης είναι ιδιαίτερα χρήσιμη, εφόσον συμβάλλει στη βελτίωση των μελλοντικών διαδικασιών, βάσει των εμπειριών που αποκτήθηκαν. Τα διδάγματα που απορρέουν από την εκάστοτε Διαβούλευση μπορούν να ληφθούν υπόψη από τους αρμόδιους φορείς κατά τη διάρκεια της επόμενης Διαβούλευσης.

Χρονοδιάγραμμα

Για την έγκαιρη διεξαγωγή μιας Διαβούλευσης θα πρέπει από την αρχή να καθορίζεται χρονοδιάγραμμα ως ακολούθως:

- Καθορισμός χρονοδιαγράμματος αποστολής των συνεισφορών από τους επηρεαζόμενους φορείς. Η χρονική διάρκεια της επικοινωνίας για την αποστολή των συνεισφορών θα πρέπει να διαρκεί **τουλάχιστον 4 εβδομάδες**². Η διάρκεια ενδέχεται να παρατείνεται στις περιπτώσεις όπου υπάρχουν περίπλοκα ζητήματα, ενώ αντίστοιχα μπορεί να επισπευθεί σε περίπτωση εξαιρετικά επείγοντος θέματος.
- Οι απαντήσεις της Αρμόδιας Αρχής στις διαβουλεύσεις θα πρέπει να δημοσιεύονται έγκαιρα, εντός 2 εβδομάδων από την ολοκλήρωση της Διαβούλευσης στην πλατφόρμα.

Μέθοδοι και Εργαλεία Διαβούλευσης

Η Διαβούλευση μπορεί να είναι Δημόσια ή Στοχευμένη.

Η Δημόσια Διαβούλευση, η οποία διεξάγεται στις πλείστες των περιπτώσεων, προϋποθέτει περαιτέρω μέτρα δημοσιότητας και εφαρμογή πιο τυπικών διαδικασιών (π.χ. έγγραφα συζήτησης, χρονοδιαγράμματα). Αναλόγως του αντικείμενου της Διαβούλευσης μπορεί να κρίνεται από την αρχή σκόπιμη η διεξαγωγή Δημόσιας Διαβούλευσης ή μπορεί να ακολουθεί την ολοκλήρωση Στοχευμένης Διαβούλευσης η οποία, ωστόσο δεν έχει καταλήξει σε συμφωνία μεταξύ της αρμόδιας αρχής που προωθεί το νέο νομοθέτημα και των εμπλεκόμενων φορέων που επηρεάζονται από την εφαρμογή και την υλοποίησή του.

Η Στοχευμένη Διαβούλευση, δύναται να διεξαχθεί μέσα από πιο γρήγορες, ευέλικτες και λιγότερο τυπικές διαδικασίες για μια πρώτη ανταλλαγή απόψεων και εκτίμηση των αντιδράσεων των επηρεαζόμενων φορέων. Μπορεί να διεξαχθεί ad hoc, μέσω ανεπίσημων συναντήσεων, τηλεφωνημάτων, επιστολών κ.τ.λ. Με το τέλος της Στοχευμένης Διαβούλευσης ακολουθείται Δημόσια Διαβούλευση.

Γενικά, **εναπόκειται στην αρμόδια αρχή να αποφασίσει ποια προσέγγιση** θα επιλέξει να ακολουθήσει, ανάλογα με το αντικείμενό της και το εύρος των εμπλεκόμενων φορέων. Σημαντικό είναι ωστόσο, ακόμη και στην περίπτωση της Στοχευμένης Διαβούλευσης, να ακολουθείται μία ισορροπημένη προσέγγιση όσον αφορά την αναζήτηση απόψεων από πηγές διαφορετικών συμφερόντων που μπορεί να εμπλέκονται/επηρεάζονται. Στη διαδικασία θα πρέπει να συμμετέχουν τουλάχιστον όλες οι Κυβερνητικές Αρχές οι οποίες κατέχουν αρμοδιότητα σχετική, είτε άμεσα με το υπό εξέταση θέμα είτε έμμεσα μέσω συναφών ή αλληλοσυγκρουόμενων θεμάτων. Πέραν τούτου, είναι επιθυμητό όπως και εμπλεκόμενα μέρη από τον ιδιωτικό τομέα λάβουν μέρος

² Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τυχόν δημόσιες αργίες ή περίοδοι εορτών / διακοπών που μεσολαβούν

στην διαδικασία, συμπεριλαμβανομένων των Κοινωνικών Εταίρων και άλλων βασικών εκπροσώπων των επηρεαζόμενων ομάδων.

Υπάρχουν διάφορα εργαλεία Διαβούλευσης που μπορούν να χρησιμοποιηθούν κατά τη διαμόρφωση νέων νομοθετημάτων, ανάλογα με τις ανάγκες που υπάρχουν. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να δίνονται ίσες ευκαιρίες συμμετοχής και ενημέρωσης στα ενδιαφερόμενα μέρη και κατά το σχεδιασμό της Διαβούλευσης θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη θέματα προσβασιμότητας των εμπλεκόμενων φορέων, ώστε όλοι τους να έχουν την ευκαιρία να συνεισφέρουν.

Πληροφορίες σχετικά με την έναρξη και την πρόοδο της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας καθώς και με τη διαδικασία Διαβούλευσης θα πρέπει να δίδονται στα ενδιαφερόμενα μέρη με σαφή και αποτελεσματικό τρόπο.

Πιο κάτω παρατίθενται διάφορα εργαλεία που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για τη διεξαγωγή μιας Διαβούλευσης:

- Συναντήσεις / Συσκέψεις
- Δημόσιες ακροάσεις / συναντήσεις
- Στοχευμένες ομάδες
- Συγκεντρώσεις / Εκδηλώσεις
- Ενημερωτικές Εκστρατείες
- Επιτροπές Εμπειρογνομόνων
- Ερωτηματολόγια / έρευνα αγοράς / έρευνα πολιτών
- Προσωπικές συνεντεύξεις
- Τεχνολογία πληροφόρησης (Διαδίκτυο/πλατφόρμα διαβούλευσης)

Για κάθε επιμέρους Διαβούλευση, η Αρμόδια Αρχή θα πρέπει να ορίζει **Λειτουργό Διαβούλευσης**, υπεύθυνο για την οργάνωση και διεκπεραίωση της Διαβούλευσης, ανάλογα με το θέμα του υπό συζήτηση νομοθετήματος. Λειτουργοί Διαβούλευσης συστήνεται να είναι οι λειτουργοί οι οποίοι επεξεργάζονται ή έχουν ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτικής που προωθείται μέσω του υπό συζήτηση νομοθετήματος. Ο Λειτουργός Διαβούλευσης θα είναι αρμόδιος για την υλοποίηση των απαραίτητων ενεργειών που απορρέουν από τις κατευθυντήριες γραμμές του παρόντος Οδηγού. Νοείται ότι σε περιπτώσεις όπου κρίνεται σκόπιμο (π.χ. μεγάλες ή πολύπλοκες νομοθεσίες), μπορεί να ανατεθούν σε εξωτερικό σύμβουλο αρμοδιότητες στήριξης ή / και διεξαγωγής της Διαβούλευσης, ωστόσο ο καθορισμός του πεδίου εφαρμογής, των στόχων, της διαδικασίας, περιλαμβανομένης της διασφάλισης κάποιων ελάχιστων τυπικών απαιτήσεων, καθώς και της διαχείρισης του αποτελέσματος της Διαβούλευσης παραμένουν στην ευθύνη της Αρμόδιας Αρχής.

Οι Λειτουργοί Διαβούλευσης είναι αρμόδιοι για:

- τον εντοπισμό και καταγραφή όλων των εμπλεκόμενων φορέων που θα λάβουν μέρος στη διαδικασία της Διαβούλευσης,
- τη διευθέτηση όλων των συναντήσεων, την ετοιμασία και την αποστολή του ενημερωτικού υλικού/εγγράφων,
- τον καθορισμό χρονοδιαγραμμάτων και παρακολούθησης της τήρησής τους,
- τη λήψη των συνεισφορών από τους εμπλεκόμενους φορείς,
- την επεξεργασία, ανάλυση και αξιοποίηση των συνεισφορών,
- την καταγραφή και τήρηση πεπραγμένων.

Οι Συντονιστές Δημοσίων Διαβουλεύσεων είναι αρμόδιοι για:

- ενημέρωση της πλατφόρμας Δημόσιων Διαβουλεύσεων (<https://e-consultation.gov.cy/>) για τη διεξαγωγή και τα αποτελέσματα της Δημόσιας Διαβούλευσης

Το γενικό συντονισμό των Λειτουργών Διαβούλευσης έχει ο **Συντονιστής για θέματα Δημόσιων Διαβουλεύσεων**, που έχει οριστεί σε κάθε Υπουργείο/Υπηρεσία, ο οποίος θα πρέπει να λαμβάνει γνώση και να έχει μια γενική εικόνα για τις διαβουλεύσεις που διεξάγονται. Ο Συντονιστής θα πρέπει να παρέχει οποιαδήποτε βοήθεια και υποστήριξη στους Λειτουργούς Διαβούλευσης. Ο κάθε Λειτουργός Διαβούλευσης θα έχει την ευθύνη να ενημερώνει τον Συντονιστή τόσο για την έναρξη όσο και για την ολοκλήρωση της Διαβούλευσης, με συνοπτική αναφορά για τα αποτελέσματά της. Νοείται περαιτέρω ότι, ο ορισμός Συντονιστή σε κάθε Υπουργείο δεν απαλλάσσει τους Λειτουργούς Διαβούλευσης από την υποχρέωση όπως, καθ' όλη τη διάρκεια της Διαβούλευσης, όταν αυτή διεξάγεται από Τμήμα / Υπηρεσία, να εμπλέκουν άμεσα και την αρμόδια επιτελική διεύθυνση του Υπουργείου.

Καλές Πρακτικές Διαβούλευσης

- Έναρξη της διαδικασίας Διαβούλευσης αμέσως μετά τη λήψη πολιτικής απόφασης για θέσπιση νομοσχεδίων/πολιτικών όταν υπάρχουν επαρκή στοιχεία.
- Οι διαβουλεύσεις θα πρέπει να είναι σαφείς και συνοπτικές, χρησιμοποιώντας έγγραφα σύντομα, σε απλή και κατανοητή γλώσσα, αποφεύγοντας όπου αυτό είναι δυνατό την χρήση τεχνικής ορολογίας.
- Οι διαβουλεύσεις πρέπει να έχουν ένα σκοπό και να διεξάγονται όταν η ανάπτυξη των πολιτικών/νομοσχεδίων/κανονισμών/στρατηγικών είναι στο στάδιο της διαμόρφωσης. Δεν θα πρέπει να υποβάλλονται ερωτήσεις σχετικά με ζητήματα για τα οποία έχουν ήδη ληφθεί αποφάσεις.
- Θα πρέπει να δίνονται αρκετές πληροφορίες για να εξασφαλίζεται ότι οι εμπλεκόμενοι κατανοούν τα θέματα και είναι σε θέση να δώσουν τεκμηριωμένες απαντήσεις. Χρήσιμη είναι η συμπερίληψη επικυρωμένων

εκτιμήσεων του κόστους και των οφελών των επιλογών ρύθμισης που εξετάζονται, όπου αυτό είναι δυνατόν.

- Οι διαβουλεύσεις θα πρέπει να διαρκούν για ένα εύλογο χρονικό διάστημα. Δεν πρέπει να καθυστερούν αδικαιολόγητα την προωθούμενη ρύθμιση, κυρίως στην περίπτωση αναπτυξιακής πολιτικής, αλλά ούτε και να είναι πολύ σύντομες με αποτέλεσμα να μην δίνεται αρκετός χρόνος για ουσιαστικό διάλογο και εξέταση του θέματος.
- Οι διαβουλεύσεις θα πρέπει να είναι στοχευμένες. Θα πρέπει να εξετάζεται το πλήρες φάσμα των πολιτών, των επιχειρήσεων και λοιπών φορέων που επηρεάζονται από το υπό εξέταση νομοθέτημα, και κατά πόσο υπάρχουν αντιπροσωπευτικές ομάδες.
- Η Διαβούλευση θα πρέπει να διευκολύνει τον έλεγχο. Οι απαντήσεις των ενδιαφερόμενων μερών θα αναρτώνται στην ιστοσελίδα e-consultation.
- Συνιστάται όπως οι ενδιαφερόμενοι φορείς τυγχάνουν ενημέρωσης σχετικά με το πώς τα σχόλια / εισηγήσεις τους επηρέασαν την όλη διαδικασία προετοιμασίας του υπό εξέταση νομοθετήματος και γιατί κάποιες από τις εισηγήσεις τους δεν μπορούν να εφαρμοστούν.
- Οι διαβουλεύσεις ενδείκνυται να αποφεύγονται κατά την διάρκεια εκλογικών περιόδων.

Περισσότερες πληροφορίες στα ακόλουθα έγγραφα:

- Better Regulation: guidelines:
https://commission.europa.eu/system/files/2021-11/swd2021_305_en.pdf
- Better Regulation Toolbox:
<https://commission.europa.eu/system/files/2023-09/BR%20toolbox%20-%20Jul%202023%20-%20FINAL.pdf>

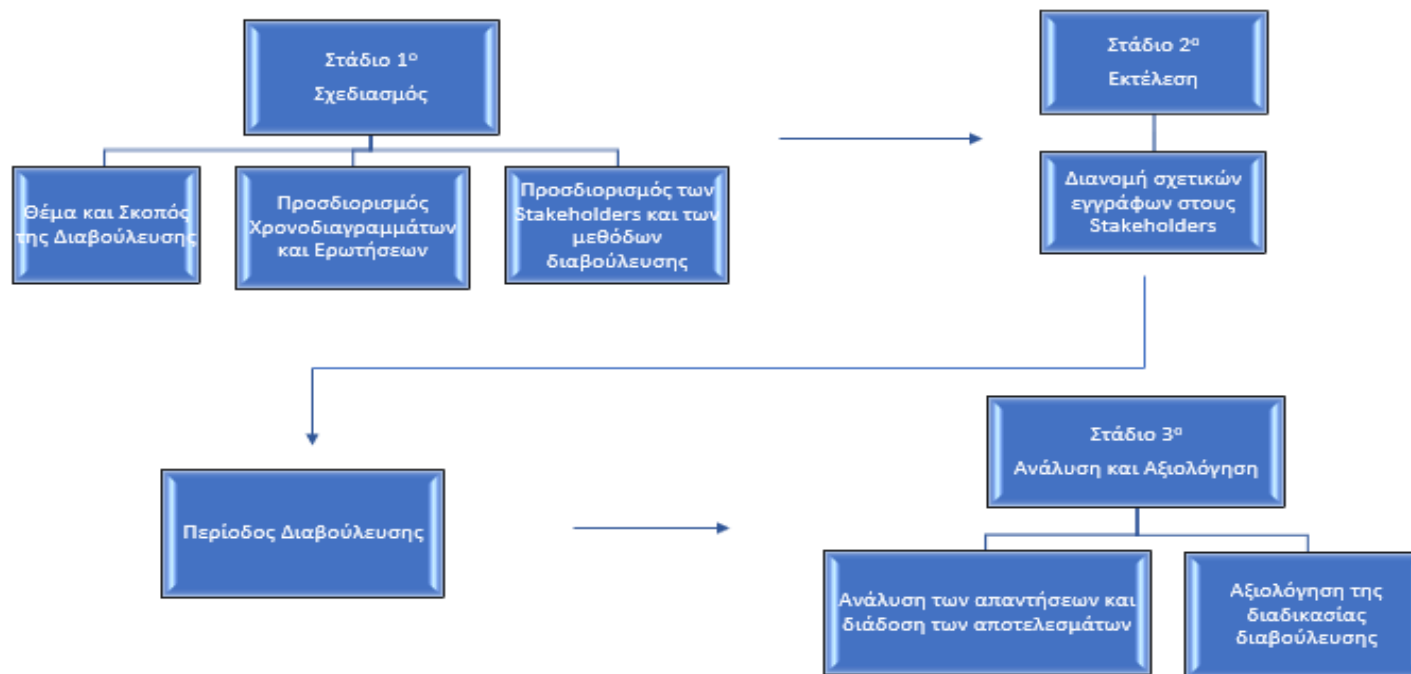
Λίστα ελέγχου καλύτερης Διαβούλευσης

Η παρακάτω λίστα ελέγχου είναι υποβοηθητική στο να διασφαλιστεί ότι όλες οι σημαντικές πτυχές της διαδικασίας Διαβούλευσης έχουν καλυφθεί:

- Έχετε ανακοινώσει την επερχόμενη Διαβούλευση εκ των προτέρων, καθώς και την προθεσμία λήξης;
- Είστε σαφής σχετικά με το σκοπό και τους στόχους που θέλετε να επιτύχετε μέσω της Διαβούλευσης σας;
- Έχετε ετοιμάσει το υλικό της Διαβούλευσης: Σύντομη περίληψη του θέματος, το ζήτημα που διακυβεύεται και στόχος της Διαβούλευσης, αποφάσεις που έχουν ληφθεί / συνθήκες πλαισίου, το υπόβαθρο και το λόγο για τον οποίο γίνεται η Διαβούλευση, συγκεκριμένες ερωτήσεις που θα πρέπει να απαντηθούν, κ.λπ.
- Είστε σαφής σχετικά με τις ερωτήσεις που θέλετε να υποβάλετε;
- Έχετε προσδιορίσει όλες τις ομάδες των ενδιαφερομένων μερών καθώς και τα άτομα που θα πρέπει να λάβουν μέρος;
- Έχετε επιλέξει τις καταλληλότερες και χωρίς αποκλεισμούς μεθόδους Διαβούλευσης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των «μη- παραδοσιακών» ενδιαφερόμενων μερών;
- Έχετε επαρκείς πόρους για τη Διαβούλευση;
- Έχετε δημοσιεύσει τη Διαβούλευση σας στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Δημόσιας Διαβούλευσης με σύνδεση στην ιστοσελίδα της Αρμόδιας Αρχής;
- Έχετε δώσει στα ενδιαφερόμενα μέρη τα στοιχεία του σημείου επαφής για τις επερχόμενες ερωτήσεις κατά τη διάρκεια της Διαβούλευσης;
- Έχετε δώσει επαρκή χρόνο στους ενδιαφερόμενους έτσι ώστε να τους παρέχεται η δυνατότητα εξέτασης των υπό συζήτηση θεμάτων πλήρως;
- Έχετε αναρτήσει τα αποτελέσματα της Δημόσιας Διαβούλευσης στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Δημόσιων Διαβουλεύσεων;
- Έχετε προγραμματίσει πώς θα αξιολογήσετε τη διαδικασία Διαβούλευσης έτσι ώστε να εξασφαλιστεί πως οποιαδήποτε διδάγματα προκύψουν μέσω της διαδικασίας θα λαμβάνονται υπόψη για το μέλλον;
- Έχετε δημοσιοποιήσει την τελική απόφαση;
- Έχετε ετοιμάσει έκθεση για τη Διαβούλευση;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Διάγραμμα Ροής της Διαδικασίας Διαβούλευσης

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Τα Έξι Στάδια Εντοπισμού των Ενδιαφερόμενων Μερών

1^ο στάδιο: Ποιος επηρεάζεται άμεσα;

- Ποιων η καθημερινότητα θα διαφοροποιηθεί ως αποτέλεσμα της συγκεκριμένης πολιτικής;
- Ποιος δεν μπορεί να αποφύγει με ευκολία τις επιπτώσεις της συγκεκριμένης πολιτικής;
- Ποιος θα πρέπει να προσαρμόσει τη συμπεριφορά/δράση του ως αποτέλεσμα της συγκεκριμένης πολιτικής;

2^ο στάδιο: Ποιος επηρεάζεται έμμεσα;

- Ποιων η καθημερινότητα θα επηρεαστεί έμμεσα λόγω του άμεσου αντίκτυπου που θα έχει η συγκεκριμένη πολιτική σε άλλη ομάδα του πληθυσμού;
- Ποιοι θα αποκομίσουν όφελος ή θα επηρεαστούν δυσμενώς λόγω των αλλαγών που θα προκύψουν από τη συγκεκριμένη πολιτική;

3^ο στάδιο: Ποιοι δύναται να επηρεαστούν;

- Υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, ποιοι θα βίωναν κάποια αλλαγή στην καθημερινότητά τους ως αποτέλεσμα της συγκεκριμένης πολιτικής;
- Εντοπίζονται κάποια φυσικά πρόσωπα ή ομάδες ατόμων που θα έπρεπε να προσαρμόσουν τη συμπεριφορά τους/δράση τους αν ίσχυαν συγκεκριμένες προϋποθέσεις;

4^ο στάδιο: Ποιων η συμβολή είναι απαραίτητη για την επιτυχία της πολιτικής;

- Υπάρχουν φυσικά πρόσωπα ή ομάδες ατόμων η συμμετοχή των οποίων στα στάδια υλοποίησης κρίνεται ως καθοριστικής σημασίας;
- Ποιος θα έχει τη δυνατότητα να ματαιώσει την υλοποίηση της πολιτικής αν δεν εμπλακεί;
- Ποιος είναι σε θέση να αντιληφθεί την πιθανή επίδραση της πολιτικής αυτής σε άλλα ενδιαφερόμενα μέρη;

5^ο στάδιο: Ποιος θεωρείται ότι έχει γνώσεις επί του θέματος;

- Ποιος μελέτησε το θέμα και έχει δημοσιεύσει τις απόψεις του επ' αυτού;
- Ποιος έχει λεπτομερή γνώση, η οποία θα πρέπει να επεξηγηθεί στους αρμόδιους για την υλοποίηση του θέματος;
- Υπάρχουν φυσικά πρόσωπα ή ομάδες ατόμων οι οποίοι θεωρούνται γνώστες επί του θέματος;

6^ο στάδιο: Ποιος θα επιδείξει ενδιαφέρον για το θέμα;

- Υπάρχουν οργανισμοί ή φυσικά πρόσωπα που ενδιαφέρονται για το θέμα;
 - Έχει κάνει κάποιος εκστρατεία αναφορικά με το θέμα;
 - Υπάρχει κάποιος που δημοσίευσε ή προέβαλε γενικά απόψεις επί του θέματος;
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: Πρότυπο Εσωτερική Αξιολόγηση της Διαδικασίας Διαβούλευσης

Η παρακάτω φόρμα αξιολόγησης έχει σχεδιαστεί για να σας βοηθήσει να καταγράψετε πληροφορίες και εμπειρίες από τη διαδικασία διαβούλευσης. Παρακαλούμε συμπληρώστε τα ακόλουθα στοιχεία:

Περίληψη της Διαβούλευσης: (θέμα, ημερ. έναρξης και διάρκεια)	
Θέμα/ζήτημα που διακυβεύεται:	
Σκοπός και στόχοι της Διαβούλευσης:	
Συνολικός αριθμός συμμετεχόντων:	
Αριθμός ενδιαφερομένων μερών που παρείχαν συνεισφορά:	
Ανταπόκριση των ενδιαφερομένων μερών στη λήψη συνεισφοράς:	
Αποτελεσματικότητα της Διαβούλευσης:	
Μέσα και εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν:	
Αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν:	
Τρόπος που η Διαβούλευση βοήθησε στη διασαφήνιση της πολιτικής:	
Επίδραση της Διαβούλευσης στην τελική λήψη της πολιτικής απόφασης:	
Αναλυτική αξιολόγηση:	
Παρατηρήσεις για την οργάνωση και διαχείριση της Διαβούλευσης:	
Προτάσεις για τη βελτίωση των μελλοντικών διαδικασιών διαβούλευσης:	
Αιτιολόγηση τυχόν αποκλίσεων από τις κατευθυντήριες γραμμές:	
Συμπεράσματα και διδάγματα:	

Συνολική αξιολόγηση της Διαβούλευσης:

Κύρια διδάγματα που προκύπτουν από τη διαδικασία:

Σας παρακαλούμε να συμπληρώσετε τα παραπάνω στοιχεία με βάση την εμπειρία σας από τη διαδικασία διαβούλευσης. Οι πληροφορίες που θα συγκεντρωθούν θα είναι χρήσιμες για τη βελτίωση των μελλοντικών διαδικασιών διαβούλευσης.

Σημείωση: Αυτή είναι μια γενική πρόταση και μπορείτε να την προσαρμόσετε στις ανάγκες και την οργάνωση του υπουργείου, του τμήματος ή του φορέα σας.